

Tina Hojnik, Vasilija Stolnik

OŠ Križevci

VARNO IN SPODBUDNO UČNO OKOLJE

Safe and Supportive Learning Environment

IZVLEČEK

Osnovna šola Križevci se je s soglasjem kolektiva vključila v razvojno nalogo Ustvarjanje učnih okolij za 21. stoletje, najprej s stezo formativno spremljanje in nato še z varnim in spodbudnim učnim okoljem (v nadaljevanju VSUO).

Ob prepletanju teorije in prakse smo po prehojeni poti k dobrobiti in duševnemu zdravju naših učencev ugotovili, da so aktivnosti pozitivno vplivale tudi na zaposlene, saj so začeli sami ugotavljati, kako hitro lahko v praksi uporabijo pridobljeno znanje in veščine. Tudi sami učinki dela so se začeli kazati na klimi posameznih oddelkov ter hkrati na kolektivu.

Cilj razvojne naloge VSUO je bil, da si na podlagi lastnega raziskovanja oblikujemo konkretno, sistematično in na ravni naše šole usklajeno strategijo za krepitev VSUO. Le-taka je prilagojena potrebam in zmožnostim naše šole in je povezana s preostalimi projekti na šoli.

Ključne besede: razvojna naloga, varno in spodbudno učno okolje, strategije za krepitev varnega in spodbudnega učnega okolja

ABSTRACT

The Križevci Primary School, with the consent of its school staff, participated in the development task *Creating 21st Century Learning Environments*, first with the formative monitoring track and then with the Safe and Supportive Learning Environment (SSLE). While integrating theory with practice, we noticed that the activities benefited the teachers, who came to appreciate how quickly they could apply the knowledge and skills they had acquired. The effects of the work itself began to show in the classroom climate and, at the same time, in the collective.

The goal of the SSLE development task was to build on our research to create a concrete, systematic and logical approach to improving SSLE at our institution. This plan is suited to our school's needs and capacities and is linked to other school projects.

Keywords: development task, safe and supportive learning environment, strategies for strengthening safe and supportive learning environment

Razvojna naloga varno in spodbudno učno okolje je zasnovana tako, da aktivnosti temeljijo na usposabljanju timov s teoretičnimi in praktičnimi vsebinami webinarjev s področja dobrih odnosov, počutja in dobrega stika med učitelji in učenci. Sodelujoči krepijo čustvene in socialne veščine ter empatijo in osvetlujejo razloge in ravnanje ob neželenem vedenju, razvojna naloga pa naslavlja tudi medvrstniško nasilje, ranljive skupine ipd.

Glede strokovnih izhodišč se torej najprej opolnomočijo člani tima razvojne naloge, ki pridobljene veščine, pristope in orodja nato prenašajo na kolektiv ob različnih priložnostih, npr. na strokovnih sejah, aktivnih, izobraževanjih itd. Dodatno podporo so člani tima našemu kolektivu nudili še z individualnimi pogovori, s predlaganimi delavnicami, z izvedbo aktivnosti v posameznih razredih in s spletno učilnico z e-gradivom. V zbornici je urejen kotichek VSUO, kjer so dostopni zbrana literatura in številni priročniki, na voljo je tudi konkretno gradivo za ledotalilce ter povezovalce, na oglasni deski se nahajajo raznovrstni mesečni opomniki za dobro disciplino, pozitivno klimo, konkretni predlogi za boljši stik učitelja

z učenci, za vodenje razreda za dobro vključenost ipd. Številni opomniki so vzeti iz priročnikov Vključujoča šola (Vključujoča šola, 2023).

Cilj razvojne naloge je oblikovati sistematično strategijo krepitev VSUO, ki je prilagojena potrebam in zmožnostim šole, s čimer odgovarjamo na vzgojne in odnosne izzive vseh udeležencev vzgojno-izobraževalnega procesa na šoli. Naša strategija je razdeljena na šest vodilnih tem oziroma prioritet, ki so usklajene po vertikali in razporejene po strnjjenih časovnih intervalih oziroma mesecih.

Strategijo izvajajo različne ciljne skupine izvajalcev (razredniki, učitelji podaljšanega bivanja, nerazredniki, šolska svetovalna služba, učitelji dodatne strokovne pomoči, učitelji, ki dopolnjujejo učno obvezo na šoli itn.) **po celotni vertikali, kjer se vsak udeleženec avtonomno odloči, katere aktivnosti bo izvajal in ob katerih priložnostih – v obveznem ali v razširjenem programu** (razredne ure, pouk, dnevi dejavnosti, podaljšano bivanje, odmori itd.). »Orkestrirano delovanje« učiteljev po vertikali in izvajanje aktivnosti ob različnih priložnostih pomeni, da le-te »dosežejo« vsakega učenca.

► SLIKA 1: Kotiček varnega in spodbudnega učnega okolja v zbornici ter oglasna deska z vodilno temo in mesečnimi opomniki

Sistematično se simulacije izvajanja VSUO na naši šoli lotimo tako, da si strokovni delavci na podlagi strategije (Slika 3) v začetku šolskega leta avtonomno oblikujejo »osebne načrte« in jih vključijo v letno delovno pripravo. Osebni načrt učitelja je t. i. »živ dokument«, ker se aktivnosti tekom leta prilagajajo potrebam v razredu, delavnice se lahko zamenjajo, izpustijo ali dodajo. Po opravljenih aktivnostih učitelji v preglednico vpišejo še kratko refleksijo o odzivih učencev, o pozitivnih ali negativnih učinkih delavnic, prav tako zapišejo morebitne dileme (Slika 4).

Pri izbiri prioritetenih namenov so nas vodile tiste vsebine razvojne naloge, ki smo jih zaznali kot ključne za našo šolo. V nadaljevanju je predstavljena implementacija teh

vsebin po posameznih moduli skupaj s konkretnimi aktivnostmi, ki so jih izvajali naši strokovni sodelavci.

V 1. modulu razvojne naloge z naslovom **Odnosi, počutje in spodbudna odločnost** smo ozaveštili pojem šolske kulture, kjer gre za sklop prevladujočih prepričanj in vrednot, ki se kažejo v pravilih, stališčih in pričakovanih večine udeležencev in vplivajo na njihovo vedenje. Ker so potrebe učencev po dobrem počutju povezane s pravili, v začetku šolskega leta po celotni vertikali šole posvečamo pozornost le-tem. Na Sliki 4 je del osebnega načrta ene izmed učiteljic: v 1. stolpcu je zapisana vodilna tema, v 2. stolpcu časovni razpon, v 3. stolpcu predvidene aktivnosti za posamezno vodilno temo, ki se tekom leta prilagajajo

✓ TEMA	✓ TEMA	✓ TEMA	✓ TEMA	✓ TEMA	✓ TEMA	✓ KDAJ?	✓ KAJ?	✓ S KOM?	✓ KJE? KDO?
PRAVILA	NENASILNA KOMUNIKACIJA	ČUSTVENO OPISMEJENJEVANJE	KOMUNIKACIJA IN MEDOSEBNI ODNOSI	RAZVIJANJE ZDRAVE SAMOPODOBE	POVEZOVANJE SKUPINE	junij	Delavnice: <ul style="list-style-type: none"> • priročniki s portala https://www.abcef.si • Ferdo se uči o sebi in drugih • Interaktivne igre za spodbujanje in krepitev življenjskih veščin (NUJZ) 	Razredna stopnja	Razredniki: <ul style="list-style-type: none"> • pouk, • razredne ure, • odnosi, • dnevi dejavnosti • projekti šole
							Delavnice: <ul style="list-style-type: none"> • Pravilice s travnika (https://www.lilbi.si/) • sator delavnic in aktivnosti iz SU • socialne igre, igre in glasba za umirjanje, sproščanje, vaje za pozornost, minuta za zdravje ... 	OPB	<ul style="list-style-type: none"> • Učitelji podaljšanega bivanja
							Delavnice: <ul style="list-style-type: none"> • To sem jaz • Prvi koraki (Amnesty international Slovenije) • Priročnik za mirovno vzgojo (Unicef) 	Predmetna stopnja	Razredniki: <ul style="list-style-type: none"> • pouk, • razredne ure, • odnosi, • dnevi dejavnosti
							Delavnice: <ul style="list-style-type: none"> • čuječnost, • vizualizacija • letotalilci, • povezovalci, • nedokončani stavki ... 	Celotna vertikala šole	ŠSS, DSP, UP, ISP, nerazredniki <ul style="list-style-type: none"> • pouk • izbirni predmeti • interesne dejavnosti
							Merjenje razredne klime Vsakodnevna komunikacija	Celotna vertikala šole	<ul style="list-style-type: none"> • vsi učenci na šoli • vsi zaposleni
							Po potrebi tehnike za zmanjševanje neželene vedenja z učenjem nadomestnega vedenja: <ul style="list-style-type: none"> • 4R tehnika in močna vprašanja • ABC model 		

► SLIKA 2: Strategija VSUO na ravni šole vsebuje šest vodilnih tem: septembra osvetlimo pravila; oktobra se posvečamo nenasilni komunikaciji; novembra in decembra ozaveščamo čustveno opismenjevanje; januarja, februarja in marca posvečamo čas komunikaciji in medosebnim odnosom; april in maj sta namenjena razvijanju zdrave samopodobe; junija pa izvajamo aktivnosti, ki pripomorejo k povezovanju skupine oziroma razreda.

✓ TEMA	✓ KDAJ?	✓ KAJ?	✓ S KOM?	✓ KDO? KJE?
VSEBENO OPISIMENJEVANJE	november, december	Delavnice: <ul style="list-style-type: none"> • priročniki s portala https://www.abced.si/ • Ferdo se uči o sebi in drugih • Interaktivne igre za spodbujanje in krepitev življenjskih veščin (NIJZ) 	Razredna stopnja	Razredniki: <ul style="list-style-type: none"> • pouk, • razredne ure, • odmori, • dnevi dejavnosti • projekti šole
		Delavnice: <ul style="list-style-type: none"> • Pravljičice s travnika (https://www.lilibi.si/) • nabor delavnic in aktivnosti iz SU • socialne igre, igre in glasba za umirjanje, sproščanje, vaje za pozornost, minuta za zdravje ... 	OPB	Učitelji podaljšanega bivanja
		Delavnice: <ul style="list-style-type: none"> • To sem jaz • Prvi koraki (Amnesty international Slovenije) • Priročnik za mirovno vzgojo (Unicef) 	Predmetna stopnja	Razredniki: <ul style="list-style-type: none"> • pouk, • razredne ure, • odmori, • dnevi dejavnosti
		Delavnice: <ul style="list-style-type: none"> • čuječnost, • vizualizacija • ledotalilci, • povezovalci, 	Celotna vertikala šole	ŠSS, DSP, UP, ISP, nerazredniki

✓ različne starostne stopnje učencev (RS, PS)

✓ ciljne skupine izvajalcev

✓ vpetost v obvezen in razširjen program

► SLIKA 3: Strategija zajema celotno vertikalo, s ciljnimi izvajalci in različnimi priložnostmi za izvajanje aktivnosti VSUO.

TEMA	✓ KDAJ?	✓ KAJ - VRSTA AKTIVNOSTI (ime delavnice, vaje ...)	✓ ODZIVI ✓ UČINKI + IN - ✓ DILEME
PRAVILA	September	Predstavitev/ponovitev šolskih pravil, pravil hišnega reda in vzgojnega načrta (pri urah spoznavanja okolja)	Učenci pravila sprejemajo in jih večina že poznajo in tudi upoštevajo. Potrebna je večkratna ponovitev pravil in vztrajanje pri dogovorjenem.
		Oblikovanje razrednih pravil (pogovor, dogovor in izdelovanje plakata)	Skupaj z učenci smo oblikovali pravila obnašanja v razredu. Učenci so narisali in zapisali pravila ter jih zalepili na plakat. Nekateri posamezniki še imajo težave z upoštevanjem pravil in jih je potrebno večkrat opozarjati in opomniti na pravila.
		Dogovor o posledicah kršenja pravil (skupni pogovor, dogovor in oblikovanje plakata)	Ko pride do problemske situacije se z učenci pogovorimo in si na plakatu izberejo eno izmed možnosti posledic kršenja pravil. Učenci ponavadi posledice sprejemajo in se navajajo na ustrezno medsebojno komunikacijo.
		Socialne igrice: Sedež na moji desni strani je prazen, ogledalo, kipi	Učenci radi sodelujejo v socialnih igricah. Delajo tudi v parih in upoštevajo pravila igrice.
		Pravljičica: Vse si delimo, Razvajeni vrabček	Ugotovili smo osnovno sporočilo pravljice, da si stvari delimo in kako je pomembna medsebojna komunikacija. Če se v skupini ustrezno dogovarjamo se tudi vsi dobro počutimo. Učenci še imajo težave pri besednem izražanju.

► SLIKA 4: Osebni načrt in refleksija učiteljice za vodilno temo pravila

► SLIKI 5 in 6: Jezik žiraf in volkov: učenci skozi igro vlog spoznavajo razliko med nasilno in nenasilno komunikacijo (YouthStart, Moja čustva – tvoja čustva: jezik žiraf in YouthStart, Vreča prijateljstva).

potrebam razreda. V 4. stolpec po opravljenih aktivnostih učitelj zapiše kratko refleksijo, na primer odziv učencev, morebitne pozitivne ali negativne učinke ob izvedbi aktivnosti ali dileme.

Vsebina 2. modula razvojne naloge ozavešča »**čustveno in socialno pismenost**«, kjer gre za učenje vzpostavljanja odnosa s sabo in z drugimi, za učenje prepoznavanja čustev in občutij pri sebi in pri drugih, prav tako naslavlja spoznavanje ustreznih načinov reagiranja in samouravnavanja čustev ter občutkov. Ta modul smo v strategijo implementirali tako, da oktobra posvečamo pozornost veščinam nenasilne komunikacije, kjer se učenci »učijo spreminjati svojo perspektivo in razumeti čustva in potrebe drugih, ceniti drug drugega in razvijati konstruktivne rešitve za

konflikte« (YouthStart, Vreča prijateljstva). V sklopu tedna otroka izvedemo tudi kulturni dan in delavnice za spodbujanje empatije, empatičnih odzivov ter izražanje prošenj skozi igro vlog, prilagojeno starostni stopnji učencev.

Učenci v sklopu kulturnega dne opremijo šolo s pozitivnimi mislimi v razredih, hodnikih, garderobah, v jedilnici in toaletnih prostorih, s čimer opogumljajo sebe in zaposlene skozi celotno šolsko leto.

Novembra in decembra po vertikali ozaveščamo čustveno in socialno pismenost s prepoznavanjem, odzivanjem in uravnavanjem čustev ter občutkov. »Nikoli ni prezgodaj, da se otroci naučijo vživljati v druge ljudi in z drugimi ravnati na bolj sočuten način. Učenci se morajo najprej naučiti izražati lastna čustva in potrebe, šele nato bodo

► SLIKA 7: Razstave učencev razredne stopnje iz priročnikov abced.si (Pozitivna psihologija in pozitivna edukacija, 2023), priročnikov za socialno in čustveno učenje s pomočjo likovne umetnosti Ferdo se uči o sebi in drugih (Batič in Košir, 2020). Na predmetni stopnji učitelji posegajo tudi po priročniku za razvijanje socialnih in čustvenih veščin ter samopodobe Zorenje skozi To sem jaz (Kontrec Jurčič idr., 2019).

lahko razumeli čustva in potrebe drugih in razvili načine sodelovanja in reševanja konfliktov.« (YouthStart, Moja čustva – tvoja čustva: jezik žiraf)

Komunikacijo in medosebne odnose na šoli osvetlimo januarja, februarja in marca. Na razredni stopnji nastane veliko konkretnega gradiva tako pri izvedbi delavnic kot ob prebranih pravljicah, na predmetni stopnji pa izvajajo delavnice iz tovrstnih vsebin prek pogovorov, iger vlog, s pomočjo delovnih listov ipd. Učitelji izbirajo aktivnosti in delavnice izmed številnih priročnikov, ki so jim na voljo v zbornici v kotičku VSUO.

Navedena modula in pripadajoče aktivnosti vodilnih tem so **preventivni dejavniki neželenega vedenja**, vendar tudi do tega prihaja in naslavlja ga tretji modul, kjer so

se učitelji na naši šoli v sklopu izobraževanj in strokovnih sej urili v delavnicah in aktivnostih, ki osvetljujejo razloge za neželjeno vedenje. Prav tako so se opolnomočili z načini za preprečevanje in ukrepanje ob tovrstnih primerih. Predelali so 4 R-pravila odzivanja ob (lažjih) disciplinskih težavah/neželenem vedenju (Rutar Ilc, 2017, str. 27), ABC-sistem povezovanja čustev in vedenja (Gramc idr., 2017), Protokol za ravnanje v primeru nasilja (Filipčič idr., 2014) ipd.

Navedena modula in pripadajoče aktivnosti vodilnih tem so preventivni dejavniki neželenega vedenja, vendar tudi do tega prihaja in naslavlja ga tretji modul, kjer so se učitelji na naši šoli v sklopu izobraževanj in strokovnih sej urili v delavnicah in aktivnostih, ki osvetljujejo razloge za neželjeno vedenje. Prav tako so se opolnomočili z na-

ČUSTVENO OPISMEJEVANJE	November	Razredna skrinjica Pokaži svoja čustva	Učenci v skrinjico pišejo svoje občutke, opažanja, želje, težave v razredu. Po nekem času, skrinjico odpremo in se pogovorimo o zapisanem. Učenci se učijo poslušanja in navajajo na izražanje svojih čustev. Prav tako iščejo rešitve za nastale težave.
		Socialne igre: Ledotalilci, ogledalo, kipi...	Učenci radi sodelujejo pri socialnih igricah in razvijajo pozitivno komunikacijo. V primeru konfliktne situacije se o njej pogovorimo. Večina jih upošteva in sprejema pravila igric.
		Zvočne pravljice: Lahkonočnice o čustvih (O miški, ki je oklofutala medveda), poustvarjanje in izdelava plakata	Učenci so ob pravljici spoznavali čustvo jeza in na kakšni način lahko sprostijo jezo. Sporočilo pravljice je bilo, da je jeza dovoljena in da jo lahko sproščamo na ustrezen način. Pogovorili smo se tudi o neustreznem sproščanju jeze. Zgodbico so poustvarjali z risanjem.
	December	Likovna delavnica – obrazki čustev	Učenci so dobili obrazke čustev (strah, jeza, žalost, veselje, zmedenost) in k obrazku dodali dele telesa in ta oseba ponazarja posamezno čustva. Ob vrednotenju dela učenci večkrat dodajajo ščipalke z imeni k posameznemu obrazu čustva in znajo razložiti zakaj se tako počutijo.

▶ SLIKA 8: Osebni načrt učiteljice z refleksijo za vodilno temo čustveno opismenjevanje

▶ SLIKA 9: Utrinki delavnic z vsebino čustvenega opismenjevanja

čini za preprečevanje in ukrepanje ob tovrstnih primerih. Predelali so 4 R-pravila odzivanja ob (lažjih) disciplinskih težavah/neželenem vedenju (Rutar Ilc, 2017, str. 27), ABC-sistem povezovanja čustev in vedenja (Gramc idr., 2017), Protokol za ravnanje v primeru nasilja (Filipčič idr., 2014) ipd.

V prvem izbirnem modulu z naslovom Podpiranje procesov v kolektivu in načrtovanje na ravni pouka in šole je teorija potrdila prakso, in sicer da je kolektiv pri vodenju procesa sprememb treba aktivno vključiti, saj le tako sodelujoči novosti doživljajo »kot svoje«. Člani tima so namreč pri izvajanju razvojne naloge VSUO sodelavcem prisluhili, upoštevali so njihova mnenja pri oblikovanju strategije in pri morebitnih dilemah ter zadržkih.

Posledično je večina kolektiva aktivno vključena in se dobro odzivajo. Opogumljajo jih pozitivno sprejete delavnice s strani učencev, izmenjevanje izkušenj med

sodelavci, pozitivni učinki delavnic v razredu in lahko dostopno gradivo. Pri izvedbi razvojne naloge ima pomembno vlogo tudi vodstvo šole s posluhom za ideje, pri reševanju izzivov, s posvečanjem časa tovrstnim vsebinam na izobraževanjih in strokovnih sejah, z vključevanjem razvojne naloge v prednostne naloge šole in v LDN šole.

Pri vsem opravljenem je dobro upoštevati tudi **psihično blagostanje učiteljev** in poskrbeti za njihovo čustveno in socialno kompetenco, ki jih bo varovala pred stresom in izgorelostjo. Eden izmed izbirnih modulov je tako obravnaval psihološko odpornost, duševno zdravje in psihično blagostanje, kjer so bili tudi zaposleni pozvani k skrbi za lastno psihološko čvrstost. Na mesečnih strokovnih sejah smo za uvodno motivacijo izvajali kratke delavnice, namenjene tovrstnim vsebinam, izvedli smo noč branja za učitelje, tedensko nekateri učitelji igrajo odbojko, vsako

► SLIKI 10 in 11: Utrinki aktivnosti na temo komunikacija in medosebni odnosi

► SLIKA 12: Delavnice VSUO za učitelje na strokovnih sejah, izobraževanjih in aktivih

► SLIKA 13: Zbornica zgodaj zjutraj

jutro se zberejo v zbornici ob sproščnem klepetu ipd. Izbrane vsebine učitelji prenašajo tudi v razred z vizualizacijo, čuječnostjo, izvajanjem tehnike sproščanja, dihanja, plesanja, poslušanja umirjene glasbe ipd.

Razvijanju zdrave samopodobe po vertikali posvečamo čas aprila in maja, junija pa aktivnostim, ki povezujejo razred. Učitelji radi posegajo po praktičnih delavnicah, kot so ledotalilci in povezovalci, ki spodbujajo zaupanje in sodelovanje vseh učencev. Številne aktivnosti so učitelji najprej izvedli v kolektivu, preden so jih prenesli na učence. Iz osebnih izkušenj so jih potem tudi lažje izvajali v razredu z učenci. **Po vsaki opravljeni delavnici je pomembna refleksija, s čimer delavnico osmislimo, da doseže namen** (na primer pogovor o tem, kaj so spoznali o sebi ipd.).

Učinke strategije spremljamo z izvedbo anonimnih anketnih vprašalnikov za učence, učitelje in starše. Učitelji rešujejo anketne vprašalnike po potrebi na strokovnih sejah, starši ob koncu šolskega leta, učenci pa tako v začetku kot ob koncu šolskega leta. Anketiranje učencev torej izvedemo dvakrat – prvič z namenom ugotavljanja razredne klime, s čimer razredniki uvidijo, na katerem področju bi bilo treba s skupino delati. Drugič pa ob koncu šolskega leta, ko primerjamo rezultate in ugotavljamo morebiten napredek na področju odnosov, sodelovalne klime in morebitne večje učne zavzetosti učencev. Vprašalnik smo vzeli iz 3. zvezka Vključujoča šola z naslovom Vodenje razreda za dobro klimo in vključenost (Rutar Ilc, 2017) in ga s predlogi strokovnih delavcev ter šolske svetovalne službe prilagodili posameznemu vzgojno-izobraževalnemu obdobju.

Eden izmed načinov za doseganje varnega in spodbudnega učnega okolja je tudi formativno spremljanje. OŠ Križevci je bila vključena v obe razvojni nalogi – VSUO in formativno spremljanje (pod skupnim imenom Ustvarjanje učnih okolji za 21. stoletje). Kljub temu da smo stezi vpeljevali ločeno, sta se v posameznih segmentih ves čas povezovali, namreč, če učenci vedo, zakaj se nekaj učijo, poznajo namen (FS) in kaj se od njih pričakuje (kriteriji uspešnosti), potem se bodo počutili bolj varno in samozavestno. Velja tudi obratno: če otrok ve, da ga okolica ali razred sprejme in spodbuja ter da se nahaja v nekem varnem in spodbudnem učnem okolju, potem se bo tudi raje učil. Ves čas smo

► SLIKE 14, 15 in 16:: Aktivnosti na temo razvijanje zdrave samopodobe (Avtorica fotografija: Tina Hojnik)

KAKO DOBRO SE POČUTIM V RAZREDU?

RAZRED: 1., 2., 3. razred
OZNAČI KAKO MOČNO SE STRINJAŠ S SPODNJIH TRDITVAMI.

	POPOLNOMA SE STRINJAM	DELNO SE STRINJAM	SPLOH SE NE STRINJAM
1. VEM NA KOGA SE LAJKO OBRNEM, KO POTREBUJEM POMOČ.	😊	😐	😞
2. VEM, KAJ UČITELJICA ŽELI OD MENE.	😊	😐	😞
3. V RAZREDU SE POČUTIM VARNEGA IN NEOGROŽENEGA.	😊	😐	😞
4. LAJKO SE ZBEREM PRI ŠOLSKEM DELU.	😊	😐	😞
5. PRI SVOJEM VEDENIJU SEM PRIPRAVLJEN KAJ SPREMENITI, ČE VIDIM, DA JE TREBA.	😊	😐	😞
6. SPREJEMAM, DA SMO SI RAZLIČNI.	😊	😐	😞
7. OB NESPORAZUMIH SE MIRNO POGOVORIMO.	😊	😐	😞
8. ČUTIM, DA SE DOBRO RAZUMEMO IN SMO MOČNO POVEZANI.	😊	😐	😞
9. DRŽIM SE DOGOVOROV.	😊	😐	😞

KAKO DOBRO SE POČUTIM V RAZREDU?

Razred: 4. in 5. razred

Označi, kako močno se strinjaš s spodnjimi trditvami.

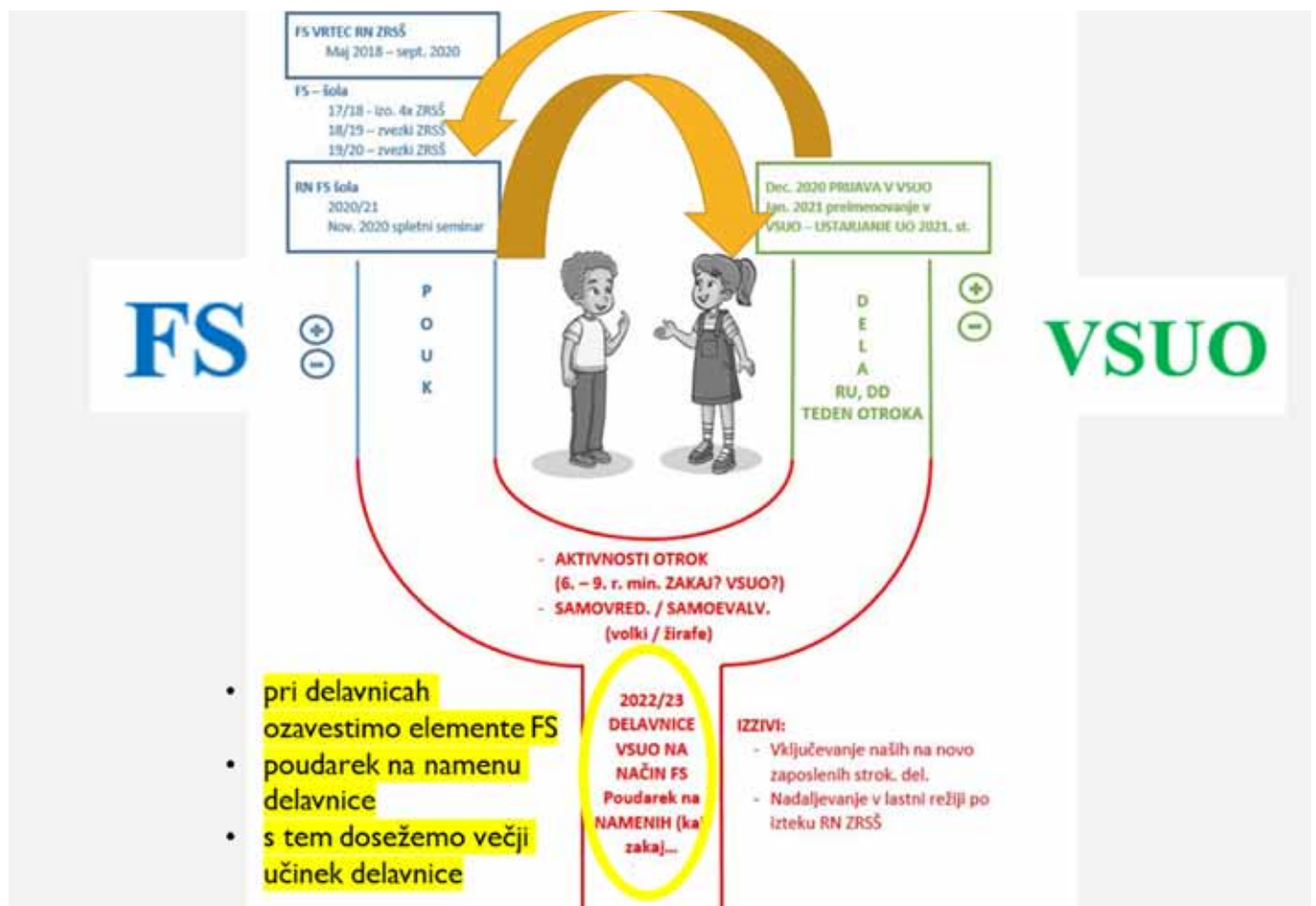
	POPOLNOMA SE STRINJAM	DELNO SE STRINJAM	SPLOH SE NE STRINJAM
V razredu se dobro znajdem.			
Vem, kaj moram narediti, da bom uspešen.			
Počutim se varnega in neogroženega.			
Laško se zberem in zavzeto delam.			
Pri svojem vedenju sem pripravljen kaj spremeniti, če vidim, da je treba.			
Sprejemam, da smo si različni.			
Ob nesporazumih se mirno pogovorimo.			
Čutim, da se dobro razumemo in smo močno povezani.			
Držimo se dogovorov.			

Kako dobro se počutim v razredu? 6., 7., 8., 9.

Označi, kako močno se strinjaš s spodnjimi trditvami (5 – ocena za najmočnejše strinjanje, 1 – močno nestrinjanje):

	1	2	3	4	5
V razredu se dobro znajdem.					
Vem, kaj se pričakuje od mene.					
Počutim se varnega in neogroženega.					
Počutim se sprejetega in upoštevanega.					
Menim, da sem pravično obravnavan.					
Zaupam vase in v svoje zmožnosti.					
Zmorem se sprostiti.					
Laško se zberem in zavzeto delam.					
Zmorem kritično pogledati na svoje delo.					
Zmorem sprejeti dobronamerno povratno informacijo.					
Pripravljen sem kaj spremeniti, če vidim, da je treba.					
Upam si poskusiti kaj novega.					
Sprejemam, da smo si različni.					
Ob nesporazumih se mirno pogovorimo.					
Čutim, da se dobro razumemo in smo močno povezani.					
Vem, da si bomo pomagali, ko bo treba.					
Dobro sodelujemo.					
Večinoma smo zavzeti za učenje.					
Držimo se dogovorov.					

► SLIKA 17: Anonimni anketni vprašalniki o klimi v razredu (povzeto in prilagojeno po Rutar Ilc, 2017).

► SLIKA 18: Ustvarjanje učnih okolij za 21. stoletje – prepletanje razvojne naloge formativno spremljanje in varno in spodbudno učno okolje na OŠ Križevci

tako povezovali učno komponento oziroma didaktični vidik dela z učenci (FS) z vzgojno komponento oziroma s psihološkim vidikom (VSUO).

Naš cilj je, da z implementacijo spoznanj in aktivnosti obeh stez nadaljujemo tudi v prihajajočih letih in ju še bolj povežemo. Tako pri delavnicah VSUO vključujemo elemente formativnega spremljanja, začevši z namenom oziroma smiselnostjo izvedenih delavnic, s čimer bodo naši učen-

ci razumeli, zakaj te aktivnosti izvajamo (na primer za spoštljivo komuniciranje, za razumevanje lastnih čustev, občutkov in potreb ter od nekoga drugega ipd.). Posledično bodo učenci za tovrstne aktivnosti bolj motivirani, delavnice pa učinkovitejše in uspešnejše.

Vsekakor pa je smiselno dajati poudarek na kakovosti pred obsegom izvedenih aktivnosti.

VIRI IN LITERATURA

Batič, J., in Košir, K. (2020). *Ferdo se uči o sebi in drugih. Socialno in čustveno učenje s pomočjo likovne umetnosti*. Univerza v Mariboru.

Filipčič, K., Klemenčič, I., Lešnik Mugnaioni, D., Novakovič, T., in Rustja, E. (2014). *Protokol ob zaznavi in obravnavi medvrstniškega nasilja v vzgojno-izobraževalnih zavodih*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo. https://www.zrss.si/digitalna_bralnica/protokol-za-ravnanje-ob-zaznavi-in-obravnavi-medvrstniškega-nasilja-v-vzgojno-izobrazevalnih-zavodih/

Gramc, J., Rogič Ožek, S., in Rutar Ilc, Z. (2017). *Socialno in čustveno opismenjevanje za dobro*

vključenost. *Vključujoča šola*, 4. zvezek. Zavod Republike Slovenije za šolstvo. https://www.zrss.si/digitalna-bralnica/vkljucujoca_sola/

Rutar Ilc, Z. (2017). *Vodenje razreda za dobro klimo in vključenost. Vključujoča šola*, 3. zvezek. Zavod Republike Slovenije za šolstvo. https://www.zrss.si/digitalna-bralnica/vkljucujoca_sola/

Kontrec Jurčič N., Lekić, K., Roškar, S., Sedlar Kobe, N., in Tacol, A. (2019). *Zorenje skozi To sem jaz*. Priročnik za preventivno delo z mladostniki. Razvijanje socialnih in čustvenih veščin ter samopodobe. Nacionalni inštitut za javno zdravje.

Positivna psihologija in pozitivna edukacija: <https://www.abced.si/prirocniki>

YouthStart, *Moja čustva - tvoja čustva: jezik žiraf* http://www.youthstart.eu/si/challenges/my_feelings_your_feelings_giraffe_language/

YouthStart, *Vreča prijateljstva* http://www.youthstart.eu/si/challenges/mutual_understanding_giraffe_tool_box/

RAZVIJANJE ZDRAVE SAMOPODOBE	April	<p>Govorni nastop Moj delovni dan (likovni izdelek oz plakat z ilustracijami)</p>	<p>Učenci so izdelali plakat o svojem delovnem dnevu v šoli. Opremil so ga s slikicami in ga predstavili sošolcem. Ob tem so premagovali strah, tremo pred govornim nastopanjem in spoznali interese in hobije sošolcev. Prav tako smo skupaj oblikovali kriterije za govorni nastop.</p>
		<p>Joga za otroke: Pozdrav soncu: https://www.youtube.com/watch?v=ULqGrAJpRuo</p>	 <p>Učenci občasno pred začetkom pouka izvajajo pozdrav soncu. Poskušajo opraviti vaje joge in vztrajati v položaju. Nekaterim to tudi uspe. Ob vajah se sprostitjo in umirijo.</p>
		<p>Branje pravljice: <i>Debela kosmata laž</i></p> 	<p>»Nisem bil jaz, bila je moja sestra«. Takšna nedolžna laž, a kljub temu se zaradi nje počutim nesrečen ... in prav nič ponosen nase. Zdi se, kot da hodi naokrog z ogromno težo, ki mu pritiska na želodec. Zaradi te teže se ne more igrati, smejeti ali spati. To je laž, velika kot slon!« (Robberecht, T., <i>Debela kosmata laž</i>, 2021)</p> <p>To je odlomek iz pravljice o majhni laži, ki smo si jo prebrali in si večkrat ogledali ilustracije slona, kateri je predstavljal laž in je postajal čedalje večji. A na koncu rešitev, olajšanje, ker je končno povedal resnico in se je veliki slon razblinil. Nauk zgodbe - kako tudi majhna laž vpliva na naše počutje in kako lahko to rešimo.</p>
	Maj	<p>Delavnica: medvrstniško nasilje, izdelava plakata o nasilju, pravljica <i>Mavrično moštvo</i>, likovno poustvarjanje pravljice, spletni naslov: https://www.youtube.com/watch?v=ZNUuTeL9KCY</p> 	 <p>Učenci so najprej na listke narisali, kaj je za njih nasilje in jih prilepili na plakat. Vsak je prišel k tabli in razložil, kaj je narisal. Sledil je ogled videoposnetka infodrom o medvrstniškem nasilju in pogovor o tem, kako in kdo jim lahko pomaga.</p> <p>Nato smo prebrali pravljico z naslovom <i>Mavrično društvo</i>, ki je obravnavala izločanje iz družbe. Z učenci smo ugotovili, da smo vsi posebni, enkratni in da nas ne določa, kako smo npr. »oblečeni«. Sledilo je likovno poustvarjanje pravljice.</p>

▶ SLIKA 19: Osebni načrt učiteljice z refleksijo za vodilno temo razvijanje zdrave samopodobe